

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

24.01.2025 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ АОБР приветства приетата от Министерски съвет програма за компенсирание на разходите на небитовите потребители на електроенергия за първото тримесечие на 2025 г.

Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) приветства приетата днес от Министерския съвет програма за компенсирание на разходите на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия за първото тримесечие на 2025 г.

АОБР благодари на народните представители за приемането на законодателните разпоредби, които създадоха основата за приетата днес от Министерския съвет програма, както и на правителството за бързото вземане на това ключово решение. Призоваваме членовете на нашите организации, както и производителите на стоки и услуги за българския пазар, да калкулират цените на електроенергията с таван от 180 лева за мегаватчас. Призоваваме също да се въздържат от повишаване на цените на своите продукти и услуги, както и от ограничаване на доходите и заетостта, заради цената на електроенергията.

Програмата представлява важна стъпка за запазване на конкурентоспособността на българската икономика, най-значимата антиинфлационна мярка, както и съществена подкрепа за доходите и заетостта на работниците и специалистите в страната. Асоциацията на организациите на българските работодатели остава ангажирана с разработването, заедно с изпълнителната власт, на постоянно действащ механизъм при кризисни ситуации с цените на електроенергията. Целта е този механизъм да гарантира предвидимост, устойчивост и конкурентоспособност в средносрочен план на цените на електроенергията, като по този начин насърчи инвестициите в българската индустрия.

Цените на електроенергията в Европа вижте [ТУК](#).

АОБР

✓ АОБР приветства приетата от Министерски съвет програма за компенсирание на разходите на небитовите потребители на електроенергия за първото тримесечие на 2025 г.

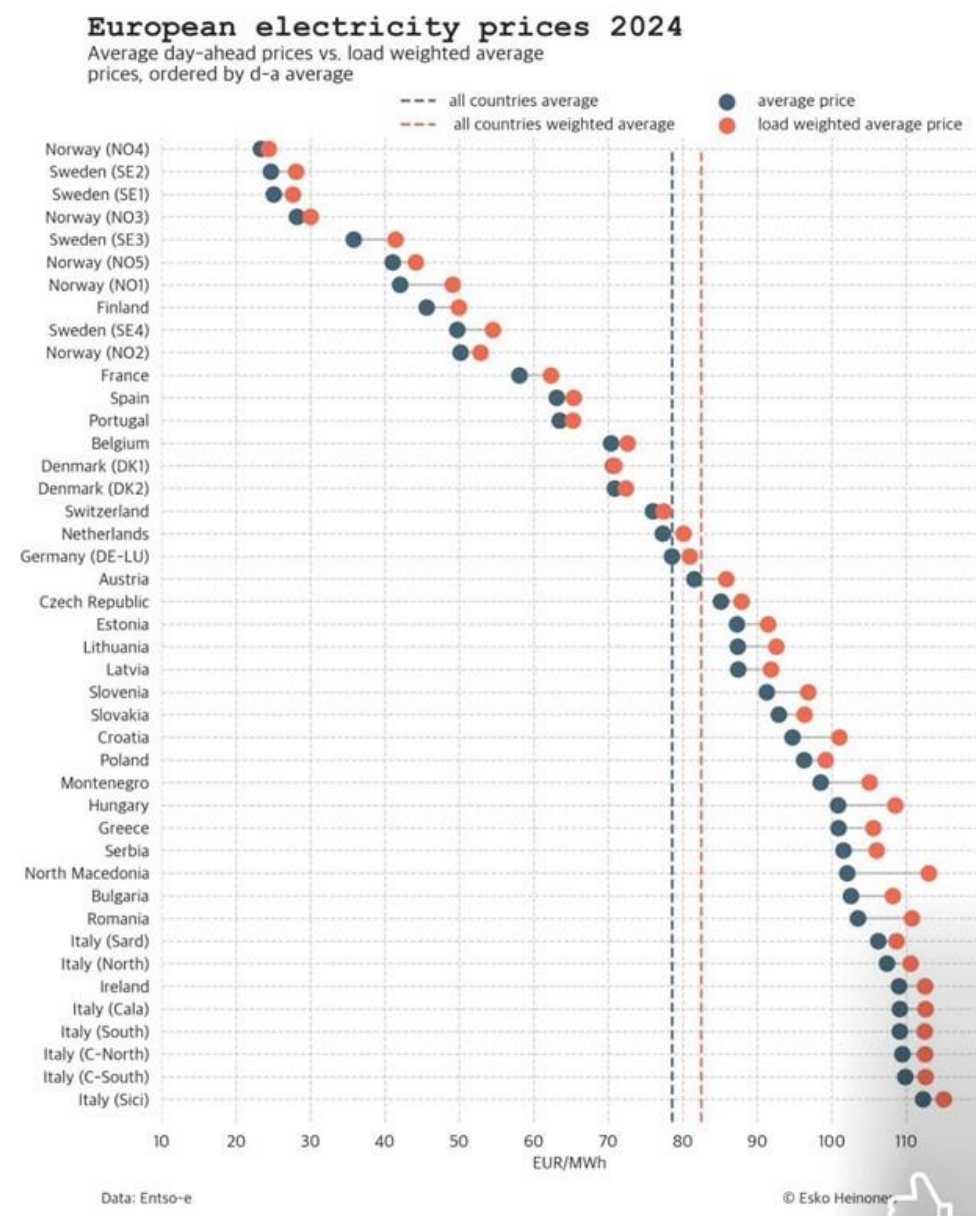
Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) приветства приетата днес от Министерския съвет програма за компенсирание на разходите на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия за първото тримесечие на 2025 г.

АОБР благодари на народните представители за приемането на законодателните разпоредби, които създадоха основата за приетата днес от Министерския съвет програма, както и на правителството за бързото вземане на това ключово решение. Призоваваме членовете на нашите организации, както и производителите на стоки и услуги за българския пазар, да калкулират цените на електроенергията с таван от 180 лева за мегаватчас. Призоваваме също да се въздържат от повишаване на цените на своите продукти и услуги, както и от ограничаване на доходите и заетостта, заради цената на електроенергията.

Програмата представлява важна стъпка за запазване на конкурентоспособността на българската икономика, най-значимата антиинфлационна мярка, както и съществена подкрепа за доходите и заетостта на работниците и специалистите в страната.

Асоциацията на организациите на българските работодатели остава ангажирана с разработването, заедно с изпълнителната власт, на постоянно действащ механизъм при кризисни ситуации с цените на електроенергията. Целта е този механизъм да гарантира предвидимост, устойчивост и конкурентоспособност в средносрочен план на цените на електроенергията, като по този начин насърчи инвестициите в българската индустрия.

Цените на електроенергията в Европа вижте тук:

[БТА](#)

✓ **Призоваваме бизнеса да не увеличава цените и да не съкращава персонал заради цените на електроенергията, каза председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев**

Призоваваме бизнеса да не увеличава цените по причина електроенергия и да не съкращават персонала по същата причина. Това каза пред журналисти в Министерския съвет **Васил Велев, председател на Управителния съвет на Асоциация на индустриалния капитал в България.**

Велев обясни, че според нова декларация на Европейската народна партия (ЕНП), цените на електроенергията в Европа са два до три пъти по-високи, отколкото тези в САЩ, с които се конкурираме на едни и същи пазари.

„Нужно е средносрочно решение, което да донесе спокойствие в бизнеса от гледна точка на планиране на инвестициите“, каза Велев. „В момента няма да ограничим дейността си, няма да увеличаваме цените, но няма и да инвестираме, ако не знаем какво ще стане след няколко месеца или след три или пет години“, допълни още той.

По думите на Велев един от основните проблеми, водещи до неравното разпределение на цените, е несвързаността на европейския пазар, което води до състояние на „Европа на три скорости“.

„Дизайнът на пазара - и в България, и в Европейския съюз, също води до големи девиации и като цяло – до високи цени“, каза Васил Велев.

„Ние имаме дългосрочни добри решения в енергетиката – електроцентрали, ВЕЦ на Дунав, ПАВЕЦ. Няма как обаче да доживеем до времето с конкурентни цени на електроенергията без краткосрочни мерки“, обясни още той.

БТА припомня, че [правителството взе решение за компенсация на небитовите потребители за високите цени на електрическата енергия](#), съобщи на брифинг в Министерския съвет министърът на енергетиката Жечо Станков.

Той посочи, че компенсацията е 100% над стойността от 180 лева на мегаватчас до средната борсова цена на Българска независима енергийна борса. Това гарантира предвидимост на цената на енергоизточника към индустрията, поясни Станков. Той подчерта, че ще бъде приложена цялата строгост на закона, ако има сектори и бизнеси, които тръгнат да повишават своите цени на стоките и услугите, особено на тези от първа необходимост, като се позовават на високите цени на електрическата енергия. От януари до март програмата е финансово обезпечена, допълни Станков.

✓ АОБР приветства приетата от МС програма за компенсиране на разходите на небитовите потребители на електроенергия за първото тримесечие на 2025 г.

Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) приветства приетата днес от Министерския съвет програма за компенсиране на разходите на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия за първото тримесечие на 2025 г.

АОБР благодари на народните представители за приемането на законодателните разпоредби, които създадоха основата за приетата днес от Министерския съвет програма, както и на правителството за бързото вземане на това ключово решение. Призоваваме членовете на нашите организации, както и производителите на стоки и услуги за българския пазар, да калкулират цените на електроенергията с таван от 180 лева за мегаватчас. Призоваваме също да се въздържат от повишаване на цените на своите продукти и услуги, както и от ограничаване на доходите и заетостта, заради цената на електроенергията.

Програмата представлява важна стъпка за запазване на конкурентоспособността на българската икономика, най-значимата антиинфлационна мярка, както и съществена подкрепа за доходите и заетостта на работниците и специалистите в страната. Асоциацията на организациите на българските работодатели остава ангажирана с разработването, заедно с изпълнителната власт, на постоянно действащ механизъм при кризисни ситуации с цените на електроенергията. Целта е този механизъм да гарантира предвидимост, устойчивост и конкурентоспособност в средносрочен план на цените на електроенергията, като по този начин насърчи инвестициите в българската индустрия.

БНР

✓ Призоваваме бизнеса да не увеличава цените и да не съкращава персонал заради цените на електроенергията, каза председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев

Бизнесът и останалите небитови абонати ще получават компенсации за скъпия ток до края на март. При борсова цена над 180 лева за мегаватчас разликата ще бъде изцяло компенсирана, реши правителството, което по този начин одобри обещаната на работодателите и на синдикатите програма.

Министърът на енергетиката Жечо Станков коментира, че така сметките за електроенергия няма да се повишат и няма основание цените на производителите да се вдигат:

"И тук ще приложим цялата строгост на закона, ако има сектори в икономиката или бизнеси, които тръгнат да повишават своите цени на стоките и услугите, особено на тези от първа необходимост, като се позовават на високите цени на електроенергията. Основните ефекти са следните: на първо място - дърпане на ръчната спирачка на инфлационните

процеси, свързани с цената на електрическата енергия, което инфлацията е основният така да се каже, фактор, който тормози българските домакинства и бърка дълбоко в техния джоб. На второ място, гарантиране на работните места на десетки хиляди работещи".

Социалните партньори, в лицето на бизнес и синдикати, приветстват решението. **Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България**, публично призова цените да не се увеличават заради цените на електроенергията и да няма съкращения на персонал.

"Това е подкрепа за ръста на доходите на хората и ние призоваваме нашите членове да не увеличават цените по причина електроенергия и да не съкращават персонал по такава причина".

От своя страна синдикатите ще настояват бизнесът да увеличи заплатите с парите, които ще пести от държавните компенсации.

[Евроком](#)

✓ Председателят на АИКБ представи дългосрочни решения за енергетиката

„Имаме дългосрочни добри решения в енергетиката. Това са атомни централи, ПАВЕЦ, ВЕЦ на река Дунав, батерии, фотоволтаици, вятърна енергия. Няма как, обаче, да доживеем до тези щастливи времена с конкурентна цена на енергията без краткосрочни мерки. Благодарим за бързата реакция на новосформираното правителство. Това е сериозна подкрепа за конкурентоспособността на българската индустрия.“ Така **Васил Велев – председател на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** – посрещна новината за приетата от кабинета „Желязков“ програма за компенсация на бизнеса заради високите цени на тока.

„Това е подкрепа за ръста на доходите на хората“, обясни той.

Велев призова членовете на АИКБ да не увеличават цените на продукцията си и да не съкращават служители, оправдавайки се с високите сметки за ток. Причината – че компенсации вече официално има.

„Това е сравнително добро краткосрочно решение в рамките на възможностите. Буквално от утре трябва да започнем да търсим средносрочното“, подчерта той.

[Novini.bg](#)

✓ Васил Велев, АИКБ: Атомни централи, ВЕЦ на Дунав, вятърна енергия и фотоволтаици – това са дългосрочните добри решения в енергетиката

*Имаме дългосрочни добри решения в енергетиката. Това са атомни централи, ПАВЕЦ, ВЕЦ на река Дунав, батерии, фотоволтаици, вятърна енергия. Няма как, обаче, да доживеем до тези щастливи времена с конкурентна цена на енергията без краткосрочни мерки. Благодарим за бързата реакция на новосформираното правителство. Това е сериозна подкрепа за конкурентоспособността на българската индустрия. Така **Васил Велев - председател на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** - посрещна новината за приетата от кабинета "Желязков" програма за компенсация на бизнеса заради високите цени на тока.*

"Това е подкрепа за ръста на доходите на хората", обясни той.

Велев призова членовете на АИКБ да не увеличават цените на продукцията си и да не съкращават служители, оправдавайки се с високите сметки за ток. Причината - че компенсации вече официално има.

"Това е сравнително добро краткосрочно решение в рамките на възможностите. Буквално от утре трябва да започнем да търсим средносрочното", подчерта той.

Велев изрази тревогата си, че средносрочното решени за българската енергетика (в рамките на следващите 5 години) отсъства.

"Несвързаността на пазарите в Европа в момента води дотам, че имаме Европа на три скорости по отношение на цената на електроенергията. Подкрепата за енергийната сигурност на Украйна води дотам, че цената в Югоизточна Европа е много по-висока, отколкото в останалите зони. Изначално сбъркания дизайн на пазара на електроенергия в България и в Европейския съюз води дотам, че имаме много големи девиации и като цяло високи цени. Затова е нужно средносрочно решение, което да внесе сигурност в бизнеса от гледна точка на планиране на инвестиции. Да, сега ние няма да затворим

или ограничим дейността, няма да вдигнем цените. Но няма да инвестираме, ако не знаем какво ще стане след 6 месеца, половин или една година", обясни председателят на АИКБ.

3e-news.net

✓ АОБР приветства приетата от МС програма за компенсиране на разходите на небитовите потребители на електроенергия за първото тримесечие на 2025 г.

Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) приветства приетата днес от Министерския съвет програма за компенсиране на разходите на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия за първото тримесечие на 2025 г.

АОБР благодари на народните представители за приемането на законодателните разпоредби, които създадоха основата за приетата днес от Министерския съвет програма, както и на правителството за бързото вземане на това ключово решение. Призоваваме членовете на нашите организации, както и производителите на стоки и услуги за българския пазар, да kalkulират цените на електроенергията с таван от 180 лева за мегаватчас. Призоваваме също да се въздържат от повишаване на цените на своите продукти и услуги, както и от ограничаване на доходите и заетостта, заради цената на електроенергията.

Програмата представлява важна стъпка за запазване на конкурентоспособността на българската икономика, най-значимата антиинфлационна мярка, както и съществена подкрепа за доходите и заетостта на работниците и специалистите в страната. Асоциацията на организациите на българските работодатели остава ангажирана с разработването, заедно с изпълнителната власт, на постоянно действащ механизъм при кризисни ситуации с цените на електроенергията. Целта е този механизъм да гарантира предвидимост, устойчивост и конкурентоспособност в средносрочен план на цените на електроенергията, като по този начин насърчи инвестициите в българската индустрия.

Forbes Bulgaria

✓ Бизнесът ще бъде компенсиран за скъпия ток до края на март

До края на март бизнесът ще бъде компенсиран за по-скъпия ток за небитовите потребители, обяви правителството. Министърът на енергетиката Жечо Станков заяви, че при борсова цена на електроенергията над 180 лева за мегаватчас, разликата ще бъде изцяло поета от държавата. По този начин ще бъдат изпълнени исканията на работодателите и синдикатите, които заплашиха с протести, ако не получат компенсации за по-високата цена на тока за бизнеса.

КЛЮЧОВИ ФАКТИ

- Компенсациите ще се отпускат през Програма за компенсации на небитовите потребители, свързана с удължителния бюджет за 2025 година и ще действат до приемането на редовния бюджет за 2025 г.
- Крайният срок е до края на месец март.
- Държавата определя таван от 180 лева на мегаватчас, след който цените на тока за бизнеса ще се компенсират изцяло. По думите на министър Жечо Станков по този начин се гарантира предвидимост на цената на енергоизточника към индустрията.
- От своя страна бизнесът няма да има право да повишава цените на стоките и услугите заради по-високите цени на електроенергията. Държавата ще извършва проверки, за да гарантира, че няма да има злоупотреби, особено при стоките от първа необходимост.

ВАЖЕН ЦИТАТ

"И тук ще приложим цялата строгост на закона, ако има сектори в икономиката или бизнеси, които тръгнат да повишават своите цени на стоките и услугите, особено на тези от първа необходимост, като се позовават на високите цени на електроенергията. Основните ефекти са следните: на първо място – дърпане на ръчната спирачка на инфлационните процеси, свързани с цената на електрическата енергия. На второ място, гарантиране на работните места на десетки хиляди работещи, а на трето – гарантиране на конкурентоспособността на българския бизнес както в рамките на ЕС", заяви министър Станков.

ДОПИРАТЕЛНА

От своя страна представители на бизнеса приветстваха решението на правителството за компенсациите. **Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев** призова бизнесът да не увеличава цените на стоките и да не съкращава служителите. Синдикатите пък призовават компаниите да използват спестените заради компенсациите разходи да бъдат инвестирани в ръст на заплатите.

КЛЮЧОВА ИСТОРИЯ

В началото на януари работодателски организации и синдикати заплашиха с протести и блокади на ключови пътища в страната и призоваха за спешни мерки срещу високите цени на електроенергията за небитовите потребители с мотив, че те заплашват да сринат българската икономика, да доведат до масови фалити и съкращения на работна ръка.

В официална позиция бизнес и синдикати посочиха, че настоящите равнища на цените на електроенергията за небитови потребители са непосилни за повечето предприятия, като без компенсации над 600 хил. небитови потребители са подложени на ценови шок – големи и средни предприятия, малък бизнес, болници, ВиК дружества, театри, музеи и др. културни институции, държавни и общински ведомства.

Ултимаумът за властта бе до 15 януари.

КОНТРА

Компенсациите за небитовите потребители на електроенергия не са единственият проблем. С приетия удължителен закон за бюджета се прие и въвеждането на таван на приходите за производителите на електроенергия – нещо, срещу което категорично се обявиха ВЕИ асоциации.

[Според позицията](#) на ВЕИ асоциациите намесата на държавата в пазарните принципи е неправомерна, икономически необоснована и противоречи на стратегическите приоритети за енергиен преход, като грубо нарушава законовите интереси на инвеститорите. Въвеждането на таван на приходите застрашава функционирането на целия енергиен сектор у нас и ще принуди редица производители да спрат работа или да намалят обема на производството. Асоциациите добавят, че липсата на прозрачност и ясни обосновки при определяне на тавана на приходите изостря проблема. ВЕИ асоциациите считат, че е необходимо таванът на приходите да се базира на среднопретеглена годишна пазарна цена, като се отчетат реалните разходи на производителите. Сегашната методика води до двойно облагане и нарушава данъчната справедливост.

[NOVA NEWS](#)

✓ Добрин Иванов: Стандартът на живот е субективно понятие

"Когато в една икономика имаш 8-10% реален скок на доходите, това ще се плаща в бъдеще", заяви Любомир Дацов Колко лева са нужни за издръжката на живот на хората в България? В ефира на предаването „Твоят ден“ по NOVA NEWS **изпълнителният директор на АИКБ Добрин Иванов** обсъди числата и тенденциите в икономиката.

"Смятаме, че не е правилно издръжката на живота да бъде изчислявана, защото стандартът на живот е чисто субективен", каза Иванов. Той изтъкна, че поскъпването на издръжката, изчислена от КНСБ, е 2,5% на годишна база. „Това е сравнимо с процента на ръста на инфлацията в страната. Освен това не е ясна методологията на изчисленията, какво се включва като потребление в цитираното среднестатистическо домакинство“, коментира още Иванов.

Целия разговор гледайте във видеото - [ТУК](#).

[Petel](#)

✓ Добрин Иванов: Стандартът на живот е субективно понятие

Много е важно да разберем какво се включва в потребителската кошница, която синдикатите влагат в сметката. Малко им е неясна методологията. Те просто показват две числа и те растат постоянно и не знаем какво стои зад тях. То няма официална методология за изчисляване на издръжката за живот. То не е само у нас, но и в ЕС. Т.е. това е показател, който е иновация на синдикатите, коментира **Добрин Иванов, изпълнителен директор на АИКБ**.

Така че аз оспорвам тези числа, защото издръжката на живота е неправилно да се изчислява, тъй като стандарта на живот при различните хора е субективно нещо. Има една друга обективна категория и тя е линията на бедност. Тя се изчислява по официална методология, по един и същ начин във всички страни в ЕС и целта там е да няма работещи бедни, т.е. заплатите да са над линията, коментира той.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Влиза в сила 30% увеличение на заплатите в Българската армия

Министърът на отбраната Атанас Запрянов със своя заповед определи базата за определяне на основното месечно възнаграждение за най-ниската длъжност на военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на военния министър и Българската армия в размер на 2296 лв., съобщи от институцията.

В същия размер е базата за определяне на основната месечна заплата за най-ниската длъжност на цивилните служители, работещи по трудово правоотношение в Българската армия и в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната, за които не се прилагат Законът за държавния служител и чл.107а от Кодекса на труда.

"Ние сме в състояние да формираме работната заплата на военнослужещите съгласно решението на НС за увеличение на средните заплати с 30%, което съответства именно на промяната в закона за Въоръжените сили. Именно, че една средна заплата трябва да бъде минимална за военнослужещите. Очаквам този стимул и повишение на заплатите да доведе до повишаване на отговорността и на тяхната дисциплина", коментира министърът на отбраната Атанас Запрянов.

Заповедта е издадена в изпълнение на Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България, според който базата за основното месечно възнаграждение за най-ниската длъжност се определя ежегодно въз основа на средната работна заплата за страната за второто тримесечие на предходната година. ЗОВСРБ регламентира още, че това става с акт на министъра на отбраната през първия месец на годината.

По този начин на практика влиза в сила 30-процентното увеличение на възнагражденията в Българската армия. То ще бъде начислено и получено още със заплатите за месец януари.

✓ Политически престрелки: ГЕРБ са учудени от "яръстната съпротива" срещу редовния кабинет

Лидерът на ГЕРБ Бойко Борисов коментира в парламента, че стабилизирането на страната е в основата на сформиране на управляващото мнозинство. Учуден е от яръстната съпротива срещу правителството, което едва започна работа. Той се оттегли от председателското място в комисията по външна политика.

От ПП-ДБ заявиха, че ще подкрепят разумните за тях решения, които са в полза на хората. А Делян Пеевски обяви, че изтегля всички областни управители на "ДПС-Ново начало" от властта.

Партиите, подкрепящи управлението, постигнаха съгласие с основната цел да се спре свободното падане на държавата, увери лидерът на ГЕРБ Бойко Борисов. Отбеляза, че всеки един от партньорите е понесъл имиджови щети. Не скри разочароването си от яръстната съпротива на опозицията. По думите му няма политическа класа у нас.

"Виждам един телешки ентузиазъм в опозицията да говори срещу правителството. Някой вчера да се произнесе, че това правителство управлява грешно и лошо за България, друг казал, че това е правителство на грабежа, ама то още няма едно решение. Вчера видях много яръстна опозиция от ПП-ДБ, които са основни виновници за всичко в последните 5 години, от "Ново начало", от "Възраждане". Нека да си играят на опозиция, но да не минават границата", коментира Борисов.

От ПП-ДБ отбелязаха, че за тях е важно кои решения са полезни за хората и бизнеса.

БНТ: Твърда опозиция ли ще бъдете на управлението или има теми, по които бихте могли да постигнете съгласие?

Николай Денков - съпредседател на ПГ на ПП-ДБ: По делата ще ги съдим и тях, по делата ни съдете и вие. Когато ГЕРБ предлага нещо полезно, когато ние предлагаме нещо полезно, ще търсим подкрепа от всеки. Когато някой друг предложи нещо полезно, ще го подкрепим. Ако бъде формулиран една трета за ГЕРБ, една трета за "Ново начало", ние няма да бъдем част от този процес.

"Възраждане" заподозряха ПП-ДБ в опит да влязат в управлението.

"В момента се чудят как и по какъв начин ще влязат като пето колело или резервна гума на управляващото мнозинство. Тепърва предстоят важните гласувания за регулаторите, знаете, за ВСС и още много други, в които на управляващото мнозинство ще са им нужни още няколко гласа, за да могат да достигнат бройката 160. Очевидно е, че ПП-ДБ водят преговори и търгуват техните гласове и очакват да бъдат овъзмездени", каза Костадин Костадинов - председател на ПГ на "Възраждане".

Делян Пеевски заяви, че ДПС-НН няма нищо общо с този "срамен кабинет" и обяви:

"Призовавам областните управители, които са членове на ДПС, днес още да напуснат областните управи. Ако искат да са членове на ДПС и да имат бъдеще в ДПС. Когато аз стана премиер, ще ги направя областни управители. Днес искам веднага да се напусне. С този кабинет нямаме нищо общо, да бъде ясно".

Утре в пленарна зала ГЕРБ ще гласуват против свалянето на имунитетите на Джейхан Ибрямов и Марио Рангелов от ДПС-ДПС. Бойко Борисов обясни, че имунитетите не са били залог за подкрепа на правителството.

"ГЕРБ винаги е гласувал срещу такива комисии, срещу подобни действия. Помня, когато искаха за Асен Василев, за Атанасов и тогава гласувахме против", посочи той.

По-късно от пресцентъра на ГЕРБ съобщи, че Бойко Борисов се отказва да е председател на Комисията по външна политика и от участие в комисии в Народното събрание и номинират Йорданка Фандъкова.

БНР

✓ Министър Петкова: До 14 февруари внасяме нов проектобюджет

Очаква се бюджетен дефицит от над 3,6 милиарда лева в края на март, посочи министърът на финансите Теменужка Петкова след края на правителственото заседание.

Тя изрази притеснение за финансовото състояние на държавата. Кабинетът изтегли проекта на бюджет, предложен от служебния кабинет. Правителството ще внесе в Народното събрание нов проект, който трябва да бъде готов до 14 февруари.

Финансовият министър потвърди, че държавата вече е направила социалните плащания към общините, които бяха забавени заради влизането в сила на удължителния закон на бюджета, по който държавата може да работи до края на март.

Правителството ще внесе в парламента нов закон за бюджета с дефицит до 3%.

"Това ще бъде наистина трудна задача", обясни Теменужка Петкова и описа какво е състоянието на публичните финанси:

"За първото тримесечие на 2025 година дефицитът, който ще се генерира, е 3 634 378 000 лева. Това е картината и истината, от която ние тръгваме".

Причината е неразумното управление на финансите на държавата през последните 3 години, посочи Петкова и предупреди, че предстоят тежки и сериозни изпитания:

"За да финансираме този дефицит и да може държавата да функционира нормално в следващите месеци до приемането на Закона за държавния бюджет, обсъдихме с колегите, че е налице необходимост и помолих за тяхната подкрепа да използваме средства от резерва, които да дадат възможност да се покрият текущи разходи за месец януари. Ако такова решение бъде одобрено, това означава, че в рамките на следващото редовно заседание на Министерския съвет ще предложим решение, с което да бъде определен точният размер на средствата от резерва, които следва да се използват, така че да осигурим необходимата ликвидност. Ако не бъдат покрити всички тези разходи, това означава, че цели системи ще останат без възможността да платят текущата си издръжка".

Във Фискалния резерв има малко над 9 милиарда лева:

"4,2 млрд. е Сребърният фонд, остават 5 милиарда като средства, от които бихме могли да се възползваме".

✓ ЕК обмисля удължаване на обвързващите цели за съхранението на газ до края на 2026 г.

Европейската комисия обмисля удължаване на обвързващите цели за съхранение на природен газ за страните членки на ЕС с поне още една година след изтичането на настоящия период в края на 2025 г., посочи ханеназовани европейски дипломати пред агенция Ройтерс.

Вследствие на началото на руската инвазия в Украйна през февруари 2022 г. и спирането на доставките на руски тръбен газ за повечето страни от ЕС, ЕК прие цел газохранилищата в съюза да бъдат запълнени на 90% до 1-ви ноември всяка година

- преди началото на зимния сезон. Има поставени и междинни цели за запълняемост на хранилищата за синьо гориво към 1-ви февруари, 1-ви май, 1-ви юли и 1-ви септември 2025 г..

Всяка държава членка на ЕС трябва да запълни газохранилищата си до поне 90% към 1-ви ноември, за да се гарантира сигурността на доставките чрез презаредени складови съоръжения за зимата на 2025-2026 г.

Тази система трябва да изтече в края на настоящата година, но ЕК планира да предложи удължаване с поне още една година, казаха дипломати, запознати с плановете.

Говорител на Комисията отказа да потвърди дали това е така, отбелязва Ройтерс.

"Разглеждаме различни варианти, за да осигурим достатъчно съхранение на газ, след като настоящият регламент приключи", каза говорителят.

Според цитираните от Ройтерс дипломати, някои страни от ЕС, които трябва да одобрят удължаването, са заявили, че искат промяна на целите, преди те да бъдат удължени.

Някои от правителствата се опасават, че определянето на фиксирани срокове за запълване на хранилищата може да доведе до повишаване на цените, тъй като ще има сигнали на пазара за природен газ, че Европа трябва да закупи повече синьо гориво до определена дата.

Друго притеснение е как страните могат да възстановят потенциално високите разходи за запълване на складове преди зимата. Германски хъб за търговия с газ заяви по-рано тази седмица, че води преговори с правителството относно потенциални субсидии за доставчиците за презареждане на хранилищата.

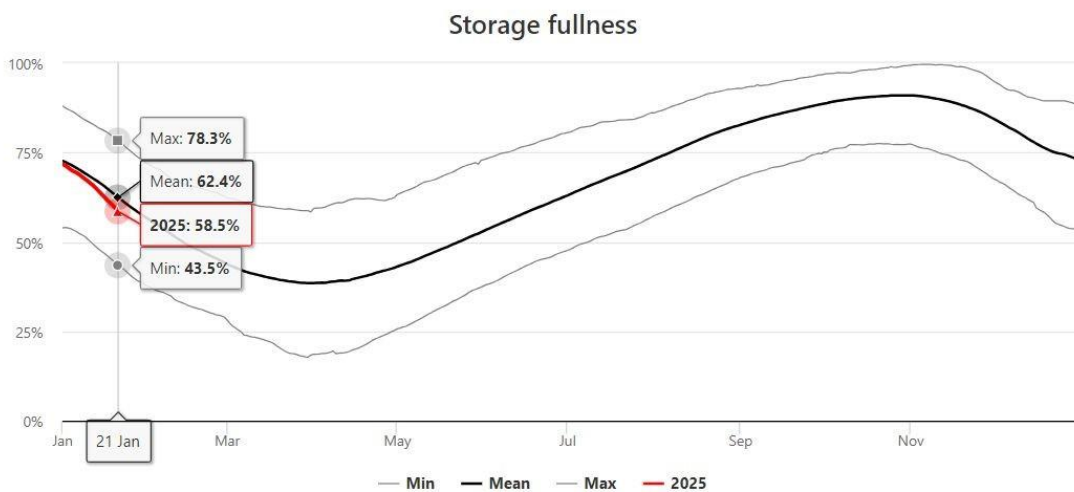
В момента европейските цени на природния газ за летните месеци са по-скъпи от договорите, покриващи следващата зима, което възпира пазара да купува повече синьо гориво за презареждане на хранилища през лятото.

По време на днешната търговия, газовите фючърси на нидерландския хъб TTF с доставка през лятото бяха на нива около 49,245 евро за мегаватчас, докато фючърсите с доставка през последното тримесечие на 2025 г. се търгуваха на нива около 45,75 евро/MWh.

Преди тази зима съхранението на газ в ЕС беше около 95% към крайния срок 1-ви ноември. Това се равняваше на около 100 милиарда кубически метра газ в складове в съюза, което представляваше около една трета от годишното потребление на газ в региона.

По-студеното зимно време, за разлика от предишните две по-меки зими, както и периодите на намалена вятърна енергия заради по-слабия вятър в по-голямата част от Северозападна Европа, доведоха до най-бързото теглене на синьо гориво от газохранилищата на ЕС от осем години насам.

По данните на платформата AGSI, през която се проследява равнището на запасите в европейските газови хранилища, към 21-ви януари средната има запълняемост в ЕС е на ниво от 58,50%, което е както под нивото към същата дата миналата година, така и под осредненото нива на запълняемост през последните пет години.

Междувременно цените на газовите TTF фючърси с доставка през февруари са на нива малко над 49 евро за мегаватчас към края на днешната търговия - близо до най-високите ценови нива края на октомври/началото на ноември 2023 г. около 50,73/50,77 евро/MWh, достигнати на 2-ри и на 22-ри януари тази година.

Графика на газовите TTF фючърси (в евро за мегаватчас)

[Мениджър](#)

✓ Българските фирми са на 25-о място в ЕС по използване на технологии с изкуствен интелект

През 2024 г. 13,5 на сто от компаниите в Европейския съюз, които са с 10 или повече служители, са използвали в своята дейност технологии, базирани на изкуствен интелект (ИИ). Това показват данните на европейската статистическа служба Евростат.

Делът на фирмите в ЕС, използващи технологии с ИИ, е нараснал с 5,5 процентни пункта спрямо 2023 г., когато съставлява 8 на сто от компаниите.

През миналата година България е била на 25-о място в ЕС по дял на фирми, които са използвали технологии с изкуствен интелект в бизнеса си (6,5 на сто), спрямо всички компании в страната, с 10 или повече служители.

След България се нареждат Полша (5,9 на сто) и Румъния (3,1 на сто), която е на последно място.

През миналата година страната ни се е изкачила с една позиция в тази класация спрямо 2023 г., когато е предпоследна в ЕС (26-о място) по този показател.

Дания запазва и през 2024 г. водещата си позиция в Европейския съюз по отношение на дела на компаниите, които са използвали технологии с изкуствен интелект в бизнеса си (близо 27,6 на сто). Следват Швеция (близо 25,1 на сто), Белгия (24,7 на сто) и Финландия (близо 24,4 на сто), показват данните на Евростат, цитирани от БТА.

Технологиите с изкуствен интелект се интегрират в системи, които се използват за анализ на текст и за извличане на информация от него, за транскрибиране на гласови съобщения, както и за разпознаване, и за генериране на езикови модели.

✓ Европейските банки ще изплатят на акционерите рекордните 123 млрд. евро

Европейските банки (включително британските) ще изплатят на акционерите си 123,4 млрд. евро, съобщава Financial Times, като се позовава на изчисления на швейцарската банка UBS за 2024 г.. Това е рекордна цифра поне от 2005 г. насам. Миналата година изплатените суми на акционерите възлизат на 123 млрд. евро, а през предходните години те са били значително по-ниски, например 80,5 млрд. евро през 2022 г. или 24,4 млрд. евро през 2019 г.

UBS прогнозира, че акционерите на британската HSBC ще получат най-голямото изплащане от 19,3 млрд. евро през 2024 г., следвани от френската BNP Paribas (11,6 млрд. евро) и италианската UniCredit (8,8 млрд. евро).

За 2024 г. банките ще изплатят 74,4 млрд. евро под формата на дивиденди и 49 млрд. евро за обратно изкупуване на акции. Големите плащания към акционерите са свързани преди всичко с нарастването на рентабилността на банковите операции на фона на повишаването на базовите скотови лихвени проценти на централните банки в различните държави. Освен това, както отбелязва FT, банките се стремят да компенсират акционерите за по-ниските или никакви плащания по време на пандемията COVID-19.

В продължение на години след финансовата криза от 2008 г. изплащанията на акционерите в европейската банкова индустрия останаха сравнително ниски, а през 2020 г. европейските регулаторни органи блокираха изплащането на дивиденди и обратното изкупуване на акции. Според Жером Леграс, управляващ партньор в Axiom Alternative Investments, през 2025 г. можем да очакваме и „леко увеличение на печалбите в сравнение с 2024 г.“.

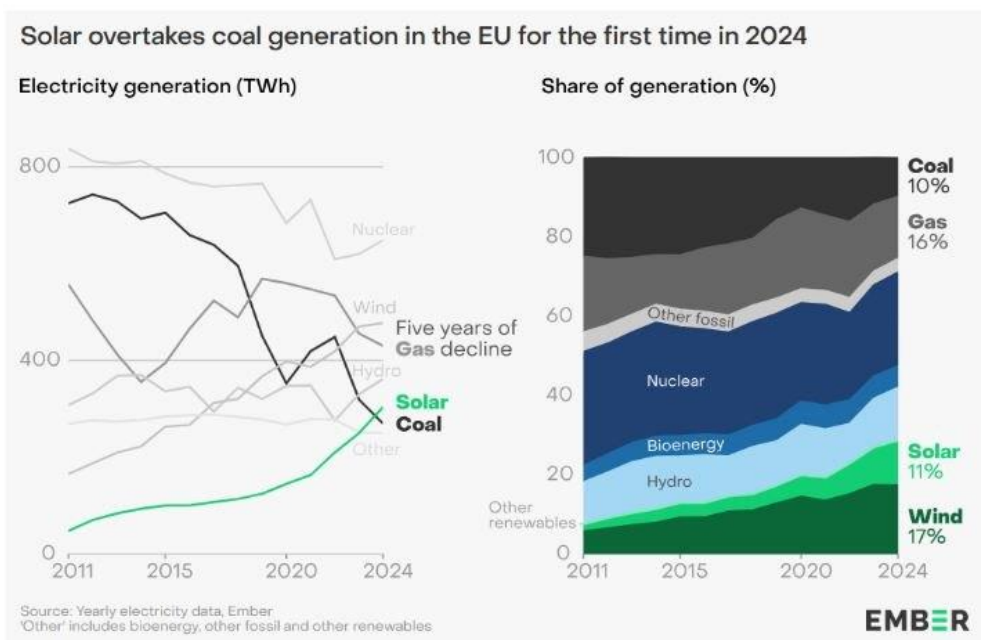
[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ Слънчевата енергия изпревари въглищата в ЕС за първи път през 2024 г.

Производството на ток от слънце вече изпреварва въглищното електропроизводство в ЕС. През 2024 г. слънчевата енергия е генерирала 11% от електроенергията в общността, изпреварвайки въглищната енергетика, чието производство вече е под 10% като това се случва за първи път. Данните идват от новия доклад на European Electricity Review, публикуван днес от мозъчния тръст Ember. Производството на газ в ЕС намалю за пета поредна година и общото производство на изкопаеми горива и спада до историческо дъно, сочат още данните.

"Изкопаемите горива губят властта си върху енергетиката на ЕС", каза д-р Крис Рослоу, старши анализатор и водещ автор на доклада. "В началото на Европейската зелена сделка през 2019 г. малцина смятаха, че енергийният преход на ЕС може да бъде там, където е днес; вятърът и слънчевата енергия изтласкват въглищата към ръба и принуждават газа към структурен упадък", смята анализаторът.

European Electricity Review предоставя първия изчерпателен преглед на електроенергийната система на ЕС през 2024 г. В документът се анализира целогодишното производство на електроенергия и данни за търсенето за 2024 г. във всички страни от ЕС-27, за да разбере напредъка на региона в прехода от изкопаеми горива до чисто електричество.

Източник: Ember/3eNews

Вятърът и слънцето продължават своя впечатляващ възход в ЕС

Енергийният сектор на ЕС е в процес на дълбока трансформация, подтикната от Европейския зелен пакт. Освен ръста на соларната енергия, вятърните централи (17%) генерират повече електроенергия от газа (16%) за втора поредна година. Силният растеж на слънчевото електропроизводство, съчетан с възстановяването на водната енергия, увеличи дела на възобновяемите енергийни източници до почти половината от производството на електроенергия в ЕС (47%). Изкопаемите горива генерираха 29% от електроенергията в ЕС през 2024 г. През 2019 г., преди Зелената сделка, изкопаемите горива осигуряваха 39% от електроенергията в ЕС, докато възобновяемите източници осигуряваха 34%.

ЕС се възползва от предимствата на намалената зависимост от изкопаеми горива

Ръстът във вятърното и слънчевото производство намали зависимостта на ЕС от внос на изкопаеми горива и излагането му на нестабилни цени след енергийната криза. Анализът на Ember установи, че без нови вятърни и слънчеви мощности, добавени през последните пет години, ЕС би внесъл допълнителни 92 милиарда кубически метра природен газ и 55 милиона тона въглища, струващи 59 милиарда евро.

Тези тенденции са широко разпространени. Слънчевата енергия се разраства във всяка страна от ЕС и повече от половината страни вече нямат енергия от въглища или имат дял под 5% в техния енергиен микс. Въглищата паднаха от третия най-голям енергиен източник в ЕС през 2019 г. до шестия по големина през 2024 г., с което се вижда краят на използването на това изкопаемо гориво, смятат авторите на анализа. Производството на газ в ЕС също отбеляза спад за пета поредна година (-6%), въпреки много слабото възстановяване на търсенето на електроенергия (+1%).

"Въпреки че преходът към електроенергия в ЕС се разви по-бързо от очакваното през последните пет години, по-нататъшният напредък не може да се приема за даденост. Трендът трябва да се продължи и ускори, особено във вятърния сектор, който е изправен пред уникални предизвикателства и нарастваща разлика в доставките. Между сега и 2030 г. годишното добавяне на вятър трябва да се удвои повече от нивата от 2024 г. Постиженията от последните пет години обаче трябва да вдъхват увереност, че с постоянен стремеж и ангажираност предизвикателствата могат да бъдат преодолени и да се постигне по-сигурно енергийно бъдеще", смята д-р Крис Рослоу, старши анализатор в Ember и водещ автор на доклада.

"ЕС се приближава към бъдеще с чиста енергия, захранвано от собствен вятър и слънце. Тази нова енергийна система ще намали уязвимостта на блока към шокове в цените на изкопаемите горива, ще се справи с климатичната криза. А и ще достави достъпна енергия за своите домакинства и компании. Навременните политически действия, които поддържат растежа на вятъра и слънцето, ускоряват внедряването на чиста гъвкавост и насърчават електрификацията, ще помогнат да се гарантира бъдещето на конкурентоспособността на ЕС". Това е и мнението на д-р Беатрис Петрович старши анализатор, Ember.

Данните за електрогенерацията са взети преди смяната на властта в Белия дом. Припомняме, че президентът Доналд Тръмп подписа указ САЩ да бъдат изключени от Парижкото споразумение, което може да подкопае климатичните цели и на Европа. В същото време експерти коментират, че е възможно редица компании от ВЕИ индустрията да преосмислят инвестициите си в САЩ и да се върнат обратно на Стария континент.

Издание European Electricity Review анализира данните за производството и потреблението на електроенергия за цялата година за 2024 г. във всички страни от ЕС-27, за да разбере напредъка на региона в прехода от изкопаеми горива към чиста електроенергия. Целият доклад можете да намерите тук.

Супермрежата на ЕС

Междувременно само преди ден председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен обясни, че модернизирана супермрежа за електроснабдяване на ЕС ще бъде в основата на предстоящия план за намаляване на цените на електроенергията. "Нов план, който ще представим през февруари", насочен към намаляване на цените на енергията, ще "премахне всички оставащи пречки пред нашия енергиен съюз", каза фон дер Лайен на срещата на Световния икономически форум в Давос, подчертавайки необходимостта от "по-добро свързване на нашата чиста и нисковъглеродна енергия". Тя бе категорична, че конкурентоспособността на ЕС зависи от връщането към ниски и стабилни цени на енергията.

"Планът за действие на Комисията за достъпна енергия" е насрочен за 26 февруари и фон дер Лайен натовари своя комисар по енергетиката Дан Йоргенсен да актуализира правилата за управление, които определят как страните от ЕС колективно управляват електрическата мрежа на блока.

Европа трябва да "мобилизира повече частен капитал, за да модернизира нашите електрически мрежи и инфраструктура за съхранение". Укрепването на електроенергийните връзки между страните от ЕС отдавна е приоритет за Брюксел.

До 2030 г. страните от ЕС трябва да могат да получават 15% от почасовото си търсене на електроенергия от своите съседи, въз основа на проучване от 2013 г., поръчано от Комисията, което установява, че една напълно интегрирана европейска мрежа може да спести от 12 до 40 милиарда евро годишно, припомня изданието Euractiv.

✓ България стана предпочитан супермаркет на румънците от южната част на страната

България се превърна в предпочитано място за пазаруване за румънците, живеещи в южната част на страната, а след пълното присъединяване към Шенген от 1 януари 2025 г. все повече румънци преминават Дунав, за да заредят резервоара

си или да си купят цигари и хранителни продукти, които са много по-евтини в съседната страна, съобщава телевизия Диджи 24, цитирана от БТА.

Под заглавие "България - предпочитаният супермаркет на румънците от южната част на страната" телевизията информира, че около 5000 автомобила преминават всеки ден през "Моста на дружбата", свързващ румънския град Гюргево с българския Русе, а една от причините е възможността за по-изгодно пазаруване. Броят им е над два пъти повече от същия период на миналата година, когато едва 2000 автомобила на ден са прекосявали моста.

След пълното присъединяване на Румъния към Шенгенското пространство все повече румънци, живеещи в близките до Русе райони, избират да отидат до България, за да си купят различни неща, включително хранителни продукти, тютюн или да заредят гориво.

За пълен резервоар с бензин или дизел един румънец би спестил средно 50 леи (19,65 лева), отбелязва телевизията. Същото се случва и с тютюневите изделия, които според анкетираните от телевизията минувачи, са много по-евтини в България, което личи и по продажбите. Един магазин например е продал за два дни 300 пакета цигари само на румънци. На практика премахването на проверките направи по-лесно преминаването на границата, което насърчава много румънци да пътуват до България за някои покупки или пък за разходка, отбелязва телевизията.

Въпреки че опашките за митническия контрол изчезнаха, остава друг проблем: хората стоят и чакат, за да платят таксата за моста, и въпреки че в този период минутите за чакане не са чак толкова много, през лятото, когато движението ще се засили, плащането в брой може да доведе отново до появата на опашки, коментира Диджи 24, отбелязвайки, че над 360 000 автомобила са преминали миналата година по моста Гюргево-Русе.

Това явление не е единствено, посочва телевизията. След като Румъния влезе в Шенген, тя също започна да привлича хора с цел покупки. Съседите от Унгария все по-често идват в страната, за да си напазаруват по-евтино. Туристите се връщат у дома с пълни багажници на автомобилите - от месо, зеленчуци и олио до хигиенни продукти, всичките те са по-евтини в Румъния, според клиентите от Унгария.

3e-news.net

✓ Европейските разработчици на вятърни електроцентрали остават оптимисти за сектора след офшорната забрана от Тръмп

Президентът на САЩ Доналд Тръмп спря новите разрешителни за офшорни вятърни проекти като това бе едно от първите му действия, връщайки се на поста в Белия дом. Въпреки че са изложени на риск до голяма степен и изправени пред несигурност, европейските играчи в индустрията запазват хладнокръвие до момента.

Сред неговите встъпителни изпълнителни укази, подписани по-рано тази седмица, Тръмп временно спря новите разрешителни за офшорна вятърна енергия – докато съществуващите договори за изграждане или концесия ще бъдат прегледани от министъра на вътрешните работи, за да се оцени „необходимостта от прекратяването или изменението им“. Веднага след изявлението на Тръмп акциите паднаха в редица европейски компании, които разработват или доставят турбини за офшорни вятърни проекти в САЩ.

„Това е лош ден за наземните и офшорните вятърни системи“, обобщил говорителят на Wind Europe Кристоф Зипф в коментар за Euractiv.

Този ход идва в труден момент за раздирания от проблеми офшорен вятърен енергиен сектор, който се бори с по-ниски маржове, нарастващи разходи и китайска конкуренция през последните години.

Европейско хладнокръвие

Въпреки това европейските разработчици на вятърна енергия досега са възприели подхода на „изчакване и наблюдение“, като до голяма степен се въздържат от публични коментари за хода на Тръмп.

Тези, с които се свързва изданието Euractiv, изразиха предпазлив оптимизъм, като посочиха дългосрочния характер на офшорните вятърни проекти и отбелязаха, че съобщението е широко очаквано.

„Осигурихме лизинг за 40 години, до 2060 г.“, каза Вера Бюкер, ръководител на връзките с медиите в германската енергийна компания RWE, относно проекта на компанията край бреговете на Ню Йорк.

Решението на Тръмп „не дойде като изненада“, добави Бюкер, отбелязвайки, че компанията вече е обявила в края на 2024 г., че ще забави инвестициите си в офшорна вятърна енергия в САЩ.

За Кели Пенот, мениджър на заинтересованите страни в Oceans Winds (OW), заяви, че е уверена, че компанията „ще продължи да намира път напред в координация с всички съответни органи“. Дружеството е съвместно предприятие, собственост на европейските комунални услуги EDP Renewables и ENGIE.

По същия начин голям френски разработчик на вятърна енергия заяви, че указът не е най-лошият сценарий, за който се е подготвил, и че компанията вече е избрала да намали своите проекти в САЩ.

Разработчиците също така ще вземат под внимание относителното значение на САЩ като пазар.

До 2030 г. се очаква САЩ да разполагат само с 23 GW офшорна вятърна енергия, в сравнение със 78 GW в Европа и 126 GW в Азия. Тази разлика ще се разшири още повече до 2050 г., когато се очаква Азия да се похвали с 613 GW офшорна вятърна енергия.

Завръщане към Европа

Със забавянето на икономиката в САЩ вниманието се насочва обратно към Европа.

Въпреки че несигурността в САЩ ще намали инвестициите във вятърния сектор на страната, според Зипф от Wind Europe това също трябва да бъде „шанс за Европа да е ясно какво иска“.

Zipf казва, че развитието от тази седмица „може дори да привлече инвеститори“ в Европа. Сходно мнение изразяват и някои европейски депутати – по-малкото инвестиции във вятърна енергия в САЩ биха подпомогнали връщането на част от инвеститорите обратно в Европа.

Дори производителите на вятърни турбини призовават за повишено внимание. „Нека разумът надделее“, каза Хенрик Андерсен, главен изпълнителен директор на датския производител Vestas, който присъства на Световния икономически форум в Давос тази седмица.

Според Андерсен, чийто фирмен бизнес представлява една трета от инсталирането на вятърни турбини в САЩ, климатичните отстъпления на Тръмп са преувеличени.

„Светът никога не е правил преход от такъв мащаб, без да срещне няколко неравности по пътя, и това е, което преживяват“ сега.

Говорейки за енергийния преход, Андерсен заяви, че „ако погледнете по целия свят, някой може би ще предприеме по-бавно темпо за определен период от време“, но в Европа „този преход всъщност вече се случва“.

✓ Танкери с LNG променят курса си към Европа, заради спада на запасите от газ

Танкери в Атлантическия океан, превозващи втечен природен газ променят курса си в посока към Европа, тъй като собствениците на товари се стремят да извлекат полза от ситуацията на пазара, създава се след прекратяването на доставките на руски тръбопроводен газ за Европа, пише Financial Times (FT).

Поне седем партиди с LNG от САЩ през този месец, са променили рязко първоначалните си маршрути и са се насочили на север, според компанията ICIS, която събира информация за товарите. Шест от корабите са били в посока към нос Добра надежда и Азия, а друг е бил на път за Колумбия, но всички сега се движат към европейски пристанища, според данните. „Някои кораби направиха достатъчно рязка промяна“, казва Алекс Фроли, пазарен анализатор на LNG в ICIS. „Промяната на курса от толкова много кораби, а и очевидните завои са необичайни“.

Промяната в маршрутите показва, че по отношение на доставките европейският пазар все още се приспособява към ситуацията, предизвикана от войната между Русия и Украйна, която продължава почти три години. В началото на месеца Русия прекрати доставките на газ през Украйна, а едновременно с това заради студеното време запасите от газ в Европа намаляват по-бързо откогато и да е било от времето на енергийната криза през 2022 година, се казва в публикацията.

Цените на газа в Европа, след изтичането на споразумението за транзит през Украйна в средата на зимата, когато търсенето на синьо гориво е голямо, остават високи. През тази седмица фючърсите за газа на TTF достигнаха 50 евро/MWh, което е близо до най-високото ниво през октомври 2023 година.

Ръстът на цените дава възможност за по-големи печалби на компаниите и търговците, отколкото товарите в Азия, където търсенето е слабо, а цените ниски.

Според анализатора на компанията Spark Commodities, Qasim Afghan, „пренасочването е поради това, че печалбите от доставките за Североизточна Азия остават ограничени“.

По данни на компанията Kpler, която събира и анализира данните за доставки, най-общо корабите превозват около 500 000 тона LNG. Това е около 0,5 % от общия обем LNG, внесен в региона през миналата година.

Търговците могат да пренасочват товарите от първоначалната дестинация като или като заплащат глобите за отмяна на доставките, или може да продължат доставките до първоначалния си клиент с изплащане на друг товар. В някои от случаите товарите нямат определена дестинация при излизане от пристанището и могат сами да я изберат още докато са по средата на придвижването си.

Според данните на ICIS два от пренасочените товари сега се движат към Турция. Това дава възможност на терминалите за внос там и в Гърция да регазифицират горивото, а след това да го насочат през газопровод за югоизточна Европа, регион, който пострада най-много от прекратяването на транзита през Украйна, пише още FT.

Европа все повече зависи от възможността за привличане на LNG след загубата на руския газ през Украйна, тъй като запасите от газ намаляват. Към понеделник газохранилищата в Европа бяха запълнени до 59 %, което е с 15 % по-малко от същия период на миналата година, според данните на GIE. По-студеното време се отрази на по-бързото използване на газа. Международната агенция за енергетика прогнозира, че намаляването на доставките на руски тръбопроводен газ ще доведе до увеличаване на търсенето на LNG в Европа с 15 %.

„Балансът на световния пазар на газ остава нестабилен“, се казва в доклада на МАЕ. Въпреки че прекратяването на доставките на руския газ през Украйна не е непосредствена заплаха за сигурността на ЕС, „това може да повиши търсенето на вносен LNG и да затегне фундаменталните пазарни показатели през 2025 г.“, добавят от агенцията.

Ако запасите от газ намалееят съществено през зимата, то през лятото в Европа може да се появят по-високи цени на газа, което ще се отрази на попълването на резервите.

Компанията Energy Aspects прогнозира, че към края на месец март запасите от газ в Европа ще се свият до 38 млрд. куб м, което е около 35 % от капацитета на газохранилищата. Тя очаква също така, че около 35 % от доставките за запълване на запасите през лятото ще се падат на LNG.

„Каквито и да са сериозни прекъсвания доставките на LNG, бавното увеличаване на количествата от новите мощности, пускани в експлоатация в САЩ или структурен ръст на търсенето в Азия могат да попречат на ръста на запасите“, казва Джеймс Уодъл, ръководител на отдела за LNG в компанията Energy Aspects, цитиран от FT.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Голямата вълна се насочва към централните банки по света

Няколко десетилетия до началото на пандемията са имали своите трудни моменти, но със задна дата са придобили репутацията на по-спокойни. Епохата, която до голяма степен се характеризираше с овладяна инфлация и сравнително малки колебания в растежа - прекъсната от срива на високорисковите ипотечни кредити - отстъпи място на период на дискомфорт. Длъжностните лица сякаш изразходват почти толкова енергия, за да определят периода, колкото и да адаптират политиката си към него. Инвеститорите трябва да се подготвят за изненади.

Ръководителят на Банката на Франция Франсоа Вилероа дьо Гало обрисова този нов период с няколко увлекателни думи. За разлика от така наречената Голяма умереност, днешните настроения приличат на Голяма волатилност - каза той в края на миналата година. Преди това той заяви, че банкерите са напуснали „райската градина“. Заместник-управителят на Японската централна банка Ръзо Химино направи някои собствени проучвания. В реч миналата седмица той заяви, че новата фаза може да бъде наречена Голяма вълна.

Химино, който кимна с глава към работата на дьо Гало, преди да се позове на известния художник Кацушика Хокусай, използва изказването си на конференция на регионални кредитори, за да подготви почвата за евентуално увеличение на лихвения процент. Това беше изненадващо; през декември служители на централната банка на Япония (BOJ) предложиха бавен подход. С бързото рекалибриране на очакванията Химино илюстрира своята гледна точка: Централните банкери могат да приличат на рибари, подхвърляни от вълните, които са на милостта на стихииите. Посланието е, че това, което сме смятали за сигурно в миналото, може да изчезне.

Това не е проблем само на Групата на седемте, макар че най-мощните централни банки се опитват да се ориентират в някои бурни води. Изненадващата устойчивост на американската икономика, много силният долар и, разбира се, Доналд Тръмп са само някои от тях. Малка, но шумна група на Уолстрийт залага на това, че Федералният резерв не само ще отложи предвиденото за тази година намаляване на лихвите, но и действително ще ги повиши.

Две решения в Азия миналата седмица разтърсиха инвеститорите. И в двата случая банкерите имаха доста убедителни основания за изненадващите си решения - а също и причини да направят обратното. Имаше съпернически си претенции за

тяхното внимание. В Индонезия, където длъжностните лица прекараха последните два месеца в убеждаване на всеки, който би ги послушал, че техен приоритет е стабилността на валутата, банката неочаквано понижи основния си лихвен процент. Банката на Индонезия се намесваше активно на валутните и облигационните пазари, за да подкрепи деноминиранията в рупии активи. Намалването на разходите по заемите би довело до отслабване на рупията. Също толкова стряскащ беше коментарът на Централната банка на Индонезия, че тя поема в нова посока и набляга на растежа. Очакваше се властите в Южна Корея, където продължителното противопоставяне между импийчмънта на президента и парламента натежа върху воната и намали растежа, да разхлабят политиката си. Вместо това обаче те оставиха лихвените проценти непроменени. Да, вонът беше подложен на натиск. Но рязкото увеличение на безработицата - с цял процентен пункт - говори в полза на стимулирането на икономиката, особено предвид изненадващото намаление през ноември. Ако могат да намалят лихвите, когато икономиката е в добро състояние, защо да не го направят, когато тя очевидно боледува? Но Централната банка на Корея опроверга очакванията за намаление, като същевременно остави отворена вратата за това през следващите месеци.

Нормално е да си мислите, че решенията са разнопосочни навсякъде. И също така напомня за известната японска картина. „Творбата на Хокусай изобразява малки човешки същества, изправени пред голямата сила на природата, нашите предци, които заедно понасят бурните морета на малка лодка, с която си играят вълните“, каза Химино пред bankerите. „Не знам каква епоха ни очаква, но дори и да е епохата на Голямата вълна, се надявам да устоим заедно.“

Той има леко фаталистичен тон. Централните банки са натрупали огромна власт и е техен дълг да съобщават за политически подход, надхвърлящ сладките анекдоти. Що се отнася до волатилността, струва си да се отбележи, че трите десетилетия, за които с удоволствие си спомняме заради тяхната увереност, имаха и моменти на силна проблеми. Докато САЩ и Западна Европа се радваха на силен растеж в края на 90-те години на XX век, при който инфлацията беше под контрол, големите развиващи се пазари преживяха разтърсваща серия от кризи в края на 90-те години. Япония се бореше с дефлацията. Добрите стари времена не винаги са били прекрасни.

Сегашното поколение банкери трябва да се справи с нестабилната световна икономика, сътресенията във веригите за доставки и изменението на климата - в допълнение към стремежа към ценова стабилност и приличен растеж. Коктейл с много съставки, когато от тях се очаква да бъдат по-прозрачни от всякога по отношение на намеренията си - страничен продукт на засилената комуникация, възприета като инструмент на политиката в по-спокойни времена. Чувството за всемогъщество, което централните банкери демонстрираха по времето на Грийнспан - самият бивш председател на Фед беше наричан „Маестрото“ - изглежда е напуснало някои от неговите наследници. Това вероятно е здравословно.

✓ ЕС залага на AI, напреднали изследвания и чисти технологии в опит да се конкурира

Европейският съюз ще предложи създаването на агенция за напреднали изследователски проекти по модела на американски правителствени организации, която да инвестира в стратегически технологии като част от по-широк стремеж за повишаване на конкурентоспособността на блока.

Блокът също така ще призове за изграждане на нова агрегирана суперкомпютърна инфраструктура за изкуствен интелект. Плановите са включени в нова проектостратегия, която ЕС ще публикува в края на януари, заедно с предложения за намаляване на регулациите, подобряване на достъпа до финансиране, по-ниски разходи за енергия и смекчаване на зависимостите, свързани с критични материали, според хора, запознати с въпроса и документи, видяни от Bloomberg. Така нареченият Competitiveness Compass, който трябва да бъде публикуван следващия месец, има за цел да определи ръководство за следващите пет години, за да може ЕС да се конкурира със САЩ и Китай. Целта е да се приложат много от препоръките, представени миналата година от бившия президент на Европейската централна банка Марио Драги, но документът не засяга най-трудния въпрос - как точно да се намерят стотиците милиарди евро, необходими за изпълнение на плановите.

Освен това ЕС отново изостава от САЩ, като президентът Доналд Тръмп стартира амбициозни планове за изкопаеми горива, насочени към намаляване на разходите за енергия. Той също така помогна да се обяви тази седмица съвместно предприятие на стойност 100 милиарда долара, насочено към финансиране на AI инфраструктура.

Докладът на ЕС ще предупреди, че без значителна промяна ЕС ще изложи на риск бъдещето си като икономическа сила, инвестиционна дестинация и производствен център. Той излага набор от планове, които ще трябва да бъдат конкретизирани през следващите месеци в конкретни предложения и законодателство.

За да подобри достъпа до финансиране, ЕС ще преразгледа своите правила за сливания и ще създаде фонд за конкурентоспособност в следващия си бюджет, вдъхновен от Агенциите за напреднали изследователски проекти (DARPA), които правителството на САЩ използва за инвестиране в стратегически технологии като AI, съвременни материали и роботика, казаха хората.

Инициативите за изкуствен интелект ще се стремят да създадат „мега фабрики за AI“ за стартиращи фирми, изследователи и индустрията, за да обучават, развиват и подобряват своите AI модели. Това се основава на план за 1,5 милиарда евро, който ЕС представи миналата година за създаване на седем съоръжения за AI.

Но блокът трябва да се бори със силна конкуренция в тази област. В един от последните ходове при администрацията на Джо Байдън, САЩ въведеха тристепенна система за ограничаване на продажбите на AI чипове, използвани в центрове за данни, в много държави-членки на ЕС.

Стратегията ще определи редица области, върху които ЕС ще трябва да се съсредоточи, за да подобри производителността, казаха хората. Те включват преодоляване на празнината в иновациите, особено в цифровия сектор на САЩ; преход към климатично неутрална икономика с по-ниски цени на енергията; и справяне с предизвикателна среда за сигурност с уязвими вериги за доставки.

Други инициативи на ЕС ще бъдат разработени в областта на облачните и квантовите изчисления, както и в космоса и биотехнологиите. Блокът има за цел да започне да пуска десетки инициативи през следващите две години за справяне с тези проблеми.

ЕС също така ще представи нова рамка за държавна помощ по-късно тази година и ще предложи въвеждане на европейска преференция в договорите за обществени поръчки в критични сектори и технологии.

За да се справи с високите цени на енергията за домакинствата и индустрията, Европейската комисия планира да представи план, който ще се стреми да задълбочи пазарната интеграция, да даде възможност за по-широко използване на гаранции и инструменти за намаляване на риска за насърчаване на дългосрочни споразумения за закупуване на енергия. Той също така ще включва услуги за гъвкавост на търсенето и по-добри тарифни методологии.

Повече подробности ще бъдат разкрити в План за действие за достъпна енергия и Сделка за чиста промишленост, които ще бъдат представени следващия месец.

ЕС също така ще обещае да положи безпрецедентни усилия за опростяване, за да помогне за постигането на целта за намаляване на задълженията за докладване с най-малко 25%. Той ще предложи създаването на нова категория за средни фирми, която според нея ще позволи на повече от 30 000 компании да се възползват от подобни разпоредби като тези, които в момента са запазени за по-малките предприятия.

За да смекчи зависимостите от веригата за доставки, изпълнителният орган на блока ще предложи платформа за съвместно закупуване на критични суровини, въпреки че ще продължава да сключва търговски сделки със страни със сходно мислене по света.

Повишаването на конкурентоспособността на блока не е лесна задача. Докладът на Драги оценява, че блокът се нуждае от допълнителни инвестиции от около 800 милиарда евро всяка година до 2030 г., което означава процент инвестиции спрямо БВП, наблюдаван последно през 70-те години на миналия век.

[Капитал](#)

✓ Нов проектобюджет и доклад за еврото - най-рано през февруари

Новоизбраното правителство на Росен Желязков оттегля изготвения от служебния кабинет проект за бюджет и ще внесе свое предложение до 14 февруари. Това заяви на брифинг министърът на финансите Теменужка Петкова. Финансовото министерство ще побърза да изготви нова финансова рамка в най-кратки срокове, тъй като удължителният бюджет, с който държавата работи в момента, се очаква да генерира над 3.6 млрд. лв. дефицит само през първите три месеца на годината. От нейното изказване стана ясно също така, че за момента България няма да иска конвергентен доклад от европейските институции за присъединяване към еврозоната. Досега се смяташе, че проблемът е инфлацията и че критерият все още не е покрит, макар и само с 0.1 процентни пункта. Бившият финансов министър Владислав Горанов обаче заяви пред bTV, че новото правителство ще трябва да убеди Европейската комисия, че ще успее да състави изпълним бюджет с 3% дефицит за 2025 г. Той уточни, че е разбрал това от разговорите си с представители на ЕК.

Когато и последният критерий обаче бъде изпълнен, правителството ще поиска оценката в срок от две седмици, каквото задължение има, увери Петкова. С до 3% дефицит, дали? Проектобюджетът на служебния кабинет не получи необходимата подкрепа и беше остро критикуван заради заложените в него твърде високи разходи и нереалистични приходи. Една голяма част от разходите обаче са следствие на повишения на заплати и други решения, които парламентът прие през последната година. Сега правителството ще оттегли както предложения общ бюджет, така и тези на НЗОК и ДОО, както и пакета от данъчни промени и ще изготви свои. Те първо ще бъдат обсъдени от коалиционния съвет, преди да бъдат представени. "България вече има редовно правителство, което има свои политики и те следва да намерят отражение в бюджета", заяви Петкова. Новата финансова рамка отново ще се вмести в дефицит до 3%, заяви финансовата министърка и намекна, че целта е това да се случи, без да се вдигат данъци и без да се оръзват важни инвестиционни разходи. Да се изготви реалистичен бюджет с нисък дефицит ще е трудно и заради сложната коалиция. Но става все по-важно и в контекста на еврото. Това се случва няколко дни след като финансовият министър се срещна с председателите на Еврогрупата и ЕЦБ Паскал Донахю и Кристин Лагард, както и с еврокомисаря Валдис Домбровскис. Темата за членството на България в еврозоната е присъствала в разговорите, което пък означава, че вероятно страната е била посъветвана да изчака още месец и да отговаря безспорно на критерия, преди да поиска нова оценка. Сега от думите на бившия финансов министър Владислав Горанов стана ясно и че има още един проблем - Бюджет 2025. България ще трябва в кратки срокове да убеди Брюксел и Франкфурт, че финансите на страната са стабилни. И това ще зависи от проекта на бюджет за тази година, който ще им представим, намекна Горанов. По думите му България все пак може да поиска конвергентен доклад, ако в следващия бюджет бъде заложен дефицит от 3%. Липсата на бюджет генерира дефицити тъй като в приетия през януари т.нар. заместващ закон за бюджета залегнаха повечето увеличения на разходи, но без насрещни приходни мерки, финансите на страната ще са на червено още от първия месец на годината. Според разчети на финансовото ведомство очакваните приходи за януари са 3.68 млрд. лв. при 4.09 млрд. лв. разходи, т.е. ще се формира дефицит от 407 млн. лв.* Подобни са очакванията за следващите месеци - 2.27 млрд. лв. приходи при 4 млрд. лв. разходи през февруари, а през март - 3.06 млрд. лв. приходи и 4.55 млрд. лв. планирани разходи. Така според разчетите само за първите три месеца на годината ще се натрупа дефицит в размер на 3.63 млрд. лв., или около половината от сумата, която може да бъде направена през цяла година, така че дефицитът да не надвиши 3% от БВП. "Това е резултатът от неразумната политика в сферата на публичните финанси през последните 3 години. Дойде времето да платим сметката", заяви Петкова. Тя обвини предходните правителства в "неразумно и популистко увеличаване на разходи, без необходимите икономически предпоставки". "Ние сме за това да бъдат увеличавани доходите, пенсиите и ще работим в тази посока, но всичко това трябва да бъде на базата на икономически растеж", каза още тя. Всъщност голяма част от тези увеличения бяха направени и с гласовете на партиите от управляващата в момента коалиция. Например щедрият ръст на заплатите на работещите в системата на МВР бяха прокарани от БСП с промени в ресорния закон въпреки отрицателното становище на Министерството на финансите. За покриване на недостига през първите месеци Министерството на финансите планира да използва средства от фискалния резерв. По думите на Петкова той в момента в размер на 9.2 млрд. лв., от които 4.2 млрд. лв. са на Сребърния фонд, т.е. могат да се използват до 5 млрд. лв. Не е редно обаче целият недостиг да се покрива от резерва, затова министерството ще побърза с изработването на нов бюджет, заяви тя.

*Текстът е коригиран поради погрешно представени данни по време на брифинга за очаквани разходи през януари в размер на 3.28 млрд. лв. Впоследствие Министерството на финансите уточни, че става въпрос за 4.02 млрд. лв.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

- Тема: След завръщането на българските моряци на родна земя - през какви етапи преминаха преговорите за освобождаването им?; Говори евродепутатът Елена Йончева
- Тема: За предизвикателствата пред новото редовно правителство и ходовете на опозицията.; Коментар за политическите процеси в страната от анализатори в студиото
- Тема: До какво ще доведе напрежението между Европейския съюз и Доналд Тръмп? Гостува бившият вицепремиер и дипломат Меглена Плугчиева
- На живо: Как Агенция "Митници" задържаха огромно количество нелегални вейпове и на каква стойност са иззетите електронни цигари?

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Какъв бюджет да очакваме от новото правителство; Гост Теменужка Петкова
- Тема: Как се стигна до освобождаването на българските моряци

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Петър Менков насърчава зрелостници да се борят за справедливост при матурите
- в. Труд - Режат две трети от социалните грижи за възрастни и болни
- в. Телеграф - У дома!

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Абитуриентка иска ВАС да отмени наредбата за матурите, защото грешни оценки не се коригират
- в. 24 часа - Капитан Чанев след чаканата 14 месеца прегръдка с децата си: Благодаря на цяла България, че се надяваше с нас
- в. Труд - Борисов се отказа от шефския пост на външна комисия
- в. Труд - Сиренето, краставиците и олиото ни най-скъпи в ЕС
- в. Телеграф - Опозицията и властта на нож
- в. Телеграф - Сипаха нелегални вейпове за 500 000 лв.

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Мартин Табаков: При Тръмп САЩ и ЕС ще са в «изстинал» брак, а децата (Украйна) ще ги нервират вместо сплотяват
- в. Труд - Ваня Юрукова: Мъглата най-опасна за деца до 5 години и хора с хронични белодробни заболявания
- в. Телеграф - Владимир Иванов, председател на Държавната комисия по стоковите борси и тържища: Потребителската кошница поскъпна с 4 лева

Водещи анализи

- в. 24 часа - В капана: държавата не може да даде заплати, които вдигна, но натиска бизнесът да плаща
- в. Труд - Просветата все по-често враждува с грамотността
- в. Телеграф - Изкуственият няма да замести естествения интелект

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.